

[SÉBASTIEN CHIÈZE] (MADRID)
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
4 JULI 1674
6945

Vervolg op Chièzes twee brieven van 25 april 1674 (**6938** en **6938A**).

Samenvatting: Chièze klaagt over acute geldnood.

Bijlagen: Chièze aan Lodewijk Huygens, 4 juli 1674 (CH 34); Chièze aan Philips Doublet, 4 juli 1674 (CH 34).

Door Huygens ontvangen op 22 juli 1674 en beantwoord op 3 augustus 1674 (**6948**).

Primaire bron: Leiden, Univ. Bibl., Cod. Hug. 34: brief (dubbelvel, 15x21cm, ab|-; autograaf).

Vroegere uitgave: Worp 6, nr. 6945, p. 350: samenvatting.

Namen: Marie-Claude de Lapie; Willem III.

Plaatsen: Duitsland; Franche-Comté; Galicië.

Transcriptie

¹Madrid, le 4 Juillet 1674.

Vous m'aviez mis en chemin, Monsieur, de vous desployer mes nécessitez, ce que je fis le plus tendrement et le plus au vray qu'il me fust possible par ma dernière du 25 Avril, et lorsque je m'attendois que vous me seriez *el angel de la comida*, j'appris que vous aviez pris l'essor pour l'Allemagne, *missus magnis de rebus* à vostre acoustumée et que Son Altesse, à laquelle j'avois pris la liberté de recourir, pourroit difficilement s'appliquer dans ses grandes ocupations à l'importun destail *de mis cosas*. Me voilà donc privé de tous les remèdes humaines, et lorsque je m'attendois fermement à ne survivre pas d'un jour la perte de la Bourguignote.

Le ciel, qui n'abandonne jamais des siens, avertit dans les portz de Galice certains commissaires de Son Altesse du triste estat où se ²trouvoit icy son ministre, et miraculeusement j'ay esté secouru pour | b | quelques mois. Si vous aviez jamais envisagé la faim d'aussy près que j'ay fait, vous diriez que *no ay mas ley que la de necesidad*, et vous admireriez comme quoy j'ay peu refuser l'offre que *aquellos caritativos oficiales* m'ont fait de m'envoyer provision pour le reste de l'année. Je l'ay pourtant refusée, Monsieur, attendant qu'il plaise à Son Altesse d'en disposer, et c'est à quoy je vous supplie très-humblement de vouloir porter le Maistre dans les ocasions. *Y si a caso nos quisieren culpar a ellos por haverme dado dinero sin orden, y a mi por haverle tomado de hambriento, buelva Vuestra Señoría Illustrísima por la razon y credito de entrambos.*

Ces Messieurs ont creu rendre un service considérable à Son Altesse, en sauvant son ministre d'une mort si honteuse, et je me persuade que *no fue mala obra de de conservar à Vuestra Señoría Illustrísima, con muger y hijos,*

el mayor de sus criados.

Vertaling

Madrid, 4 juli 1674.

U had mij ertoe gebracht, mijnheer, mijn noden aan u te openbaren, hetgeen ik zo bescheiden en waarachtig heb gedaan als mij mogelijk was met mijn laatste ³brief van 25 april, en terwijl ik erop rekende dat u mijn ⁴reddende engel zou zijn, vernam ik dat u op weg was gegaan naar ⁴Duitsland, ⁴gezonden vanwege

1. Ontvangstnotitie van Huygens: <R 22 Julii 1674.>.

2. <trouvois>.

3. Waarschijnlijk Chièze aan Huygens, 25 april 1674 (**6938A**).

4. Over een dergelijke reis is niets bekend. Vermoedelijk heeft Chièze hier de Duitse reis van Constantijn jr. in gedachten.

gewichtige problemen,¹ zoals u gewend bent, en dat Zijne ⁵Hoogheid wiens hulp ik zo vrij was om in te roepen, zich bij zijn vele beslommingen moeilijk kon bezighouden met de ongelegen komende bijzonderheden ²van mijn zaken.¹ Ik ben nu dus van alle menselijke hulpmiddelen verstoken, en dat terwijl ik verwachtte het verlies van de hulpmiddelen uit Franche-Comté geen dag te kunnen overleven.

De hemel, die de zijnen nooit verlaat, heeft in de havens van Galicië enige zaakgelastigden van Zijne Hoogheid ingelicht over de droevige toestand waarin zijn dienaar zich hier bevindt, en op wonderbaarlijke wijze ben ik voor enige maanden geholpen. Als u ooit de honger van zo nabij had aanschouwd als ik heb gedaan, zou u zeggen ³dat ik geen andere wet heb dan ‘nood breekt wet,’¹ en zou u bewonderen hoe ik de aanbidding, die ⁴zekere liefdadige ambtenaren¹ mij hebben gedaan om mij een voedselvoorraad voor de rest van het jaar te zenden, heb afgeslagen. Ik heb echter geweigerd, mijnheer, in de verwachting dat het Zijne Hoogheid zal behagen voorzieningen te treffen, en het is die reden dat ik u nederig verzoek de meester daartoe te willen brengen. ⁵En als zij toevallig willen dat wij hen beschuldigen mij geld te hebben gegeven zonder opdracht en mij het te hebben aangenomen vanwege de honger, moge u dan opkomen voor de redelijkheid en het vertrouwen van beiden.¹

Deze heren dachten een belangrijke dienst aan Zijne Hoogheid te bewijzen door zijn dienaar voor een zo smadelijke dood te bewaren, en ik ben ervan overtuigd ⁶dat het geen slecht werk was¹ om voor ⁷u met ⁶vrouw en kinderen te behouden,

de eerste van uw dienaren.¹

5. Willem III.

6. Marie-Claude de Lapie.